

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta sociálních věd

Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): T. Stonišová

Název práce: Perzekuce Čechoslováků sovětskou kontrarozvědkou SMERŠ aneb Československo jako suverénní stát?

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): PhDr. B. Litera, CSc.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

T. Stonišová si pro bakalářskou práci zvolila náročné téma budící stále emoce. Bylo sice zpracovááno, avšak přesto zůstává relativně neznámé a to zvláště z hlediska působení orgánů sovětské vojenské kontrarozvědky a NKVD na čs. území. Řada autorů totiž oba druhy sovětských orgánů nerozlišuje.

V dalším by asi bylo vhodné, kdyby autorka uvedla, podle jakého klíče si zvolila uvedených pět case studies a

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je celkem dobře strukturovaná, náročné téma je dobře zvládnuté.

Autorka však měla kritičtěji přistupovat k literatuře a k jejímu výběru, resp. nekriticky nepřebírat některá tvrzení. Výrazné je to ve dvou případech: Při jisté kritice Benešovy politiky se zapomíná na skutečnost, že tak jak se vyvinuly linie front, byl na osvobozované čs. území přístup výhradně (do jara 1945) jen z východu, přes Moskvu. Navíc čs. orgány byly ve vyrabované zemi zcela odkázané na libovůli sovětských orgánů. Pro Beneše bylo tudíž v nejvlastnějším zájmu, aby měl se Stalinem dobré vztahy. Jako diplomat nepochybně chtěl právně zakotvit postavení čs. státu i čs. vlády v Londýně, zvláště, když mu Stalin „dal“ všechno co jen stěží dostával od západních vlád (ot. platnosti mnichovské dohody, obnova ČSR v předválečných hranicích, i uznání čs. emigrační vlády, posléze odsun aj.). Moskva by se bez čs. londýnské vlády v krajním případě obešla, i když dobré vztahy s ní byly pro Stalina výhodné, zvláště po Katyni a přerušení diplomatických vztahů s polskou emigrační vládou.

Na s. 10 autorka převzala tvrzení, že vytvoření SMERŠE bylo výrazem Stalinovy nedůvěry k Rudé armádě. Je otázkou zda k někomu a něčemu měl důvěru, nicméně v tomto případě se obávám, že to byl výraz důvěry v armádu, nikoliv naopak. Každý stát a armáda mají kontrarozvědné orgány v nějaké podobě. V sovětském případě vznikly na počátku občanské války a vždy byly formovány a podřízeny „konkurenčnímu“ komisariátu vnitra. Skutečnost, že na jaře 1943 přešly do podřízenosti samotné armády, bylo tudíž výrazem Stalinovy důvěry v ní, resp. ve stav kontroly nad ní.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce T. Stonišové splňuje nároky kladené na bakalářskou práci,

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLÍŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Naskýtá se obecnější otázka, totiž jakou roli hrály násilí a teror ve Stalinském Sovětském svazu?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Hodnotím ji v jako velmi dobrou až výbornou.

Datum: 27. května 2107

Podpis: PhDr. B. Litera, CSc.

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.